

Nr 763

Av herr **Ahlberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 160, angående tjänstgöringstiden för tandläkare inom folktandvården.

I proposition nr 160 föreslås vissa ändringar i de för rätt till statsbidrag till folktandvård stadgade föreskrifterna om tjänstgöringstiden för tandläkare inom folktandvården.

Statsmakterna har, som föredragande departementschefen framhåller i propositionen, det största intresse av att folktandvården fungerar så effektivt som möjligt och att dess fortsatta utbyggande till att omfatta hela det svenska folket underlättas. Den första förutsättningen för detta är att barnens och ungdomens behov av tandvård tillgodoses. Barntandvården befinner sig emellertid för närvarande i en kris, som hotar att spoliera den sociala vårdformen som sådan. Flera faktorer har därvid medverkat, de stora barnkullarna i början och mitten av 1940-talet, barnens försämrade tandtillstånd och bristen på tandläkare. Detta har medfört, att man icke kunnat möta det enormt ökade tandvårdsbehovet, vilket kanske speciellt gjort sig kännbart i de större städerna. Så har t. ex. i Stockholm sedan tre år tillbaka folkskolans båda högsta klasser och motsvarande åldersgrupper (födda före 1943) i övriga skolor avstängts från tandvård. Trots detta kvarstår cirka 9 000 barn i åldern 13 år och därunder, vilka icke kan erhålla tandvård före detta läsårs utgång. Föräldrarna saknar ofta möjlighet att bekosta fortsatt tandvård privat och den tid som förflyter innan dessa grupper av barn själva kan bekosta sin tandvård blir ofta så lång att den tidigare erhållna vården blir av ytterst ringa värde och förutsättningarna för en tandbevarande vård i hög grad minskas.

Statsmakterna har för att avhjälpa denna kris anbefallt kariesprofylaktiska åtgärder och ökad examination av tandläkare. Givetvis är det också av vikt att tandläkarnas tjänstgöringsförhållanden utformas så att rekryteringen underlättas. Som ett led i dessa strävanden får man också se den utredning angående arbetstiden för folktandvårdens tandläkare, som ligger till grund för proposition nr 160.

Men det måste starkt ifrågasättas om det i propositionen framlagda förslaget bringat frågan närmare sin lösning. Att för folktandvårdens tandläkare i en statlig författning fastläsa en arbetstid, som för ett flertal grupper innebär en förlängning av arbetstiden med 2 till 6 timmar per vecka, kan icke verka stimulerande på rekryteringen i en tid då i stället en allmän

¹ Bihang till riksdagens protokoll 1956, 4 saml. Nr 763—766

tendens till minskning av arbetstiden föreligger. Det är vår bestämda uppfattning att frågan om arbetstidens längd för folktandvårdens tandläkare bäst avgöres genom förhandlingar mellan berörda parter, varvid en smidigare anpassning kan ske såväl till respektive tjänstereglementen som till klienteletts sammansättning och till organisatoriska förhållanden.

Den barntandvård i kommunal regi som sedan mycket lång tid tillbaka funnits i städerna visade sig vara ändamålsenlig och förlöpte friktionsfritt. Den har också bibehållits i de största städerna även efter folktandvårdens införande, och riksdagen har så sent som 1955 bemyndigat Kungl. Maj:t att tills vidare bevilja dispens från bestämmelserna om arbetstid för erhållande av statsbidrag. Däremot har tandläkarbefattningarna ej kunnat anslutas till statens pensionsanstalt och städerna har följaktligen gått miste om det statliga bidraget till pensioneringskostnaderna. För att möjliggöra anslutning har förhandlingar om arbetstiden pågått sedan 1952, varvid parterna av allt att döma respekterat varandras ståndpunkter men av gällande bestämmelser i statsbidragskungörelsen hindrats att träffa överenskommelse. Detta har i sin tur förvärrat situationen inom barntandvården, då givetvis rekryteringen till berörda tjänster försvårats, eftersom inga uppgifter beträffande arbetstid, löne- och pensionsförmåner kunnat lämnas, icke ens av huvudmännen själva. Ett beslut i enlighet med propositionens förslag om bibehållande av arbetstidsbestämmelserna i statsbidragskungörelsen kommer med största sannolikhet även för framtiden att verka hämmande på folktandvårdens effektiva utbyggnad.

Under återopande av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 160 måtte besluta, att 9 § punkten 3 kungl. kungörelsen den 22 september 1950 angående statsbidrag till folktandvård utgår.

Stockholm den 24 april 1956

<i>Ernst Ahlberg</i>	<i>Alarik Hagård</i>	<i>Walter Sundström</i>
<i>C. O. Carlsson</i>	<i>Elis Håstad</i>	<i>Gunnar Helén</i>
<i>Helga Sjöstrand</i>	<i>Elty Eriksson</i>	<i>Märta Öberg</i>
